

Åpenhetsrapport 2022

Kollektiv forvaltning av opphavsrett

Del 1

Introduksjon

Norsk Journalistlag er en fag- og profesjonsforening for redaksjonelle medarbeidere og frilansere. NJ forvalter opphavsrettsmidler på vegne av medlemmene i tråd med vedtektene, og i kraft av avtalelisens for ikke-medlemmer på vårt område. Medlemmer og ikke-medlemmer skal sikres likeverdig behandling.

Forvaltningen av vederlagsmidlene gjøres av landsmøtet på overordnet nivå, og av landsstyret i den mellomliggende perioden. Det foreslås i 2023 å ta inn i vedtektene at landsmøtet skal behandle «*Prinsipper for forvaltning av opphavsrettsmidler*». Alle vedtak som gjøres er underordnet notoritet og publisitet som skal bidra til åpenhet om hvordan midlene faktisk brukes til enhver tid.

Norsk Journalistlag har i tråd med vedtektene og i et historisk perspektiv forvaltet vederlagsmidlene på vegne av medlemmene og ikke-medlemmer. NJs vederlagsinntekter kommer fra kopivederlag, kabelvederlag, kulturavvederlag, privatkopieringsvederlag og vederlag fra digital kopiering.

Denne rapporten er ferdigstilt før NJs landsmøte 2023, der det legges fram forslag om nye *Prinsipper for fordeling, fradrag og bruk av vederlag til rettighetshavere*. Rapporten tar utgangspunkt i ny terminologi.

Som vedlegg til denne første åpenhetsrapporten som omhandler 2022, ligger en redegjørelse for perioden 2017-2018-2019- 2020-2021.

NJs juridiske struktur og styringsstruktur

Norsk Journalistlag er en uavhengig fagforening for redaksjonelle medarbeidere og frilansere. Ved utgangen av 2022 hadde organisasjonen 8307 medlemmer.

Landsmøtet er NJs øverste besluttede myndighet. Ordinært landsmøte holdes hvert andre år. Landsmøtet velger et landsstyre på 15 medlemmer, inklusiv leder og nestleder som arbeider på heltid i organisasjonen.

Landsstyret er NJs høyeste myndighet mellom landsmøtene, og påser at lagets virksomhet drives i samsvar med vedtektene og landsmøtets vedtak. Vederlagsmidlene budsjetteres og regnskapsføres adskilt fra NJs øvrige midler. NJs sentrale årsoppgjør revideres av statsautorisert revisor, som utpekes av landsmøtet. Landsstyret godkjenner regnskapene etter å ha mottatt kontrollkomitéens desisjonsrapport. Arbeidsutvalget består av leder og nestleder, samt to ytterligere medlemmer fra landsstyret.

NJs sekretariat ledes av en sekretariatsleder, ansatt av landsstyret. Instruks for sekretariatsleder fastsettes av landsstyret.

NJs «eierskap»

Norsk Journalistlag er en av stifterne av Institutt for Journalistikk (IJ), sammen med Norsk Redaktørforening (NR) og Mediebedriftenes Landsforening (MBL), og er representert i styret.

Norsk Journalistlag er medlem av Norsk Presseforbund (NP), og er representert i styret.

Norsk Journalistlag utgir publikasjonen Journalisten, som redigeres etter Redaktørplakaten og Vær Varsom-plakaten. Landsstyret i NJ oppnevner et eget bladstyre for Journalisten, som ansetter redaktøren av bladet.

Kilder for vederlagsmidler

Norsk Journalistlag får vederlagsmidler via

- Kopinor
- Norwaco
 - Herunder «Privatkopieringsmidler»
 - Herunder «Kulturarvvederlag» (NRK)
 - Klareringstjenesten/MBL (NJ mottar vederlag for frilansstoff)
- Bibliotekvederlagsordningen
 - Dette vederlaget forvaltes på vegne av NJ av Pressens faglitteraturfond.

Lov om kollektiv forvaltning av opphavsrett omfatter midler fra Kopinor og Norwaco.

Bibliotekvederlaget er ikke knyttet opp til faktisk kopiering, men er et kulturpolitisk virkemiddel over statsbudsjettet.

Begge forvaltningsorganisasjonene har bestemt at NJ som medlemsorganisasjon skal utarbeide en åpenhetsrapport for midlene vi mottar til fordeling fra dem. NJs politiske ledelse sitter i styrene i Kopinor og Norwaco, og sammen med sekretariatet forhandles det om fordelingen av midlene til opphaverne på vårt område.

Om Norwaco

Norwaco er en paraplyorganisasjon som forvalter rettigheter til opphavere, utøvende kunstnere og produsenter i audiovisuelle produksjoner. Norwaco inngår avtaler og krever inn vederlag etter konkrete forvaltningsoppdrag på avtaleområder der kollektiv forvaltning anses som hensiktsmessig. Vederlagene fordeles til rettighetshavere via medlemsorganisasjoner som NJ.

Hovedvirksomheten til Norwaco er lisensiering av tredjepartsdistribusjon av TV-kanaler og tilhørende arkivtjenester. Andre lisensieringsområder er bruk av TV, film og musikk i undervisningsvirksomhet, TV-selskapers bruk av eget arkivmateriale, TV på offentlig sted og bruk i bibliotek og museer. I tillegg fordeler Norwaco den statlige, individuelle kompensasjonen for lovlig privat kopiering.

TV-distribusjon og offentlig visning av TV-innhold

Antall TV-kunder holder seg relativt stabilt i 2022, men trenden er fortsatt at abonnentene bytter bort lineære kanaler til fordel for strømmetjenester, slik at antall kanaler per kunde synker noe.

Norwaco kan tilby en heldekkende avtale for virksomheter som viser TV til publikum, for eksempel serveringssteder og treningssentre. De første avtalene er inngått i mars 2022.

Ny avtale om NRKs arkiv

Det ble i april 2022 inngått en ny, utvidet arkivavtale med NRK. Avtalen er femårig og omfatter alle TV-programmer kringkastet frem til 2015.

Representasjon i Norwaco

Norsk Journalistlags nestleder Hege Fagerheim satt i 2022 i Norwacos styre som representant for litterære opphavere.

Om Kopinor

Norsk Journalistlag er en av Kopinors 23 medlemsorganisasjoner. Kopinor forhandler og inngår avtaler om kopiering og annen bruk av åndsverk innenfor utdanningssektoren, offentlig forvaltning, kirker og trossamfunn, næringsliv og organisasjoner. Egne avtaler, blant annet med Nasjonalbiblioteket, gjelder digital formidling på internett. Gjennom Kopinors avtaler får brukerne enkel tilgang på kultur og kunnskap, samtidig som opphavere og utgivere får betalt for sine verk.

De største avtaleområdene er kommunesektoren (inkl. skoleverket) og høyere utdanning. Områdene er dekket av avtaler som utløper henholdsvis i 2025 og 2024. Kopinor har også avtale med Nasjonalbiblioteket om å legge ut digitaliserte bøker og tidsskrifter på internett.

Representasjon i Kopinor

NJs nestleder Hege Fagerheim var i 2022 NJs representant i Kopinors representantskap, med NJ-advokat August Ringvold som vararepresentant. På vegne av opphaverorganisasjonene innenfor journalistisk virksomhet og kritikk var Dag Idar Tryggestad styremedlem med Arne Jensen (NR) som varamedlem.

Arbeidet med vederlagsmidler i NJ

Tildeling av midler til sosiale, kulturelle og utdanningsmessige ytelser gjøres av NJs landsstyre i forbindelse med budsjettering for kommende år. NJs arbeidsutvalg har delegert myndighet til å vedta detaljerte tildelinger til journalistfaglige aktiviteter innenfor budsjetterte rammer.

NJs sekretariat administrerer og regnskapsfører vederlagsmidlene etter vedtak i landsstyret.

Administrasjonskostnader knyttet til vederlagsforvaltningen er beregnet som andel av lønns- og driftskostnader (inkluderer bl.a. datasystemer og kommunikasjonsarbeid) for sekretariat, politisk ledelse og politiske organer for øvrig.

Kommunikasjon

Norsk Journalistlag informerer om forvaltningen av vederlagene via hjemmesiden. Stipendutlysninger og arrangementsannonsering følges av informasjon om at alle rettighetshavere på området likestilles med NJ-medlemmer. Sosiale medier og eksternt annonsering i noen sammenhenger. Ved utlysning av privatkopieringsmidlene søkes det å nå fram direkte til produksjonsmiljøene som kan være aktuelle mottakere.

Eksterne arrangører og bevilgninger

Ulike eksterne organisasjoner i bransjen, samt organisasjonsledd internt i NJ, søker midler til debattmøter, seminarer og konferanser i forkant av den årlige budsjettbehandlingen i NJ.

Sekretariatet lyser ut konferansestipender i forkant av flere av disse arrangementene, behandler og utbetaler disse.

Eksterne arrangører er også pålagt å bruke midlene etter formålet og likebehandle rettighetshavere på området. Det bevilges ikke midler til kommersielle aktører.

Bruk av vederlagsmidlene

Vederlagsinntektene for 2022 er, etter tidligere vedtak på landsmøter og i landsstyret, i hovedsak benyttet til kollektive formål (utdanningsmessige, kulturelle og sosiale ytelser), men også på individuelle tildelinger i form av særlig stipender.

NJ bestreber seg på å fordele midler slik at de kommer ulike rettighetsgrupper til gode, og medlemmer og ikke-medlemmer har samme rett på ytelsene.

Beløp til fordeling mottatt i 2022

Vederlag mottatt til fordeling er samlet på snaut 21,6 millioner kroner i 2022, sammenliknet med vel 14,1 millioner kroner i 2021.

Av dette er 13,6 millioner kroner fra Kopinor i 2022, hvorav 9,9 millioner kroner er opptjent i 2022.

Hovedårsaken til differansen på i underkant av 3,7 millioner kroner er at vederlag fra " Skole, digital kopiering" ikke ble utbetalt i 2021. I 2022 har NJ mottatt 6,8 millioner kroner fra denne brukergruppen, hvorav 3,1 millioner kroner er etterbetalt for 2021.

NJ mottok 4,9 millioner kroner i kabelvederlag fra Norwaco. Hoveddelen av disse midlene mottok NJ i desember.

Vederlag fra Kopinor fordelt på kopierte områder

	NJ
Skole, foto- kopiering	1 515 047
Skole, digital kopiering	6 793 272
Komm. musikk. og kulturskoler	4 747
Voksenopplæringen	2 527
Universiteter og høyskoler	1 557 119
Statsadministrasjonen, fotokopiering	1 034 762
Kommunal- og fylkeskommunal adm.	698 702
Den norske kirke	18 745
Arbeidsgiverforeningen Spekteranalog	647 019
Norges Kristne Råd, fotokopiering	1 002
Norges Kristne Råd, projektor	3 404
NHO	355 123
Finansforetak	167 819
Bokhylla	206 217
Gjensidighetsavtaler m.m.	64 398
Annet opphavervederlag	248 397
Den norske kirke, digital kopiering	257 040
	13 575 340

Vederlag fra Norwaco fordelt på områder for videreformidling

NJ	TV distribusjon	Undervisningsbruk	Bibliotek og museer	
15.04.	236 984			
15.06.				
15.09.			9 977	
15.12.	1 025 137	948 025		
23.12.	2 696 027			
	3 958 148	948 025	9 977	4 916 150

Fordeling av vederlagsmidler i 2022

NJ har benyttet og bevilget totalt 25 millioner kroner i 2022. Det er nesten 2,9 millioner kroner mer enn beløp mottatt til fordeling, og de overskytende midlene er opparbeidet tidligere år.

Individuell fordeling av rettighetsmidler

Det foreligger per i dag ikke informasjon fra hovedområdene Kopinor og Norwaco som muliggjør identifisering av rettighetshavere på en slik måte at vederlagsmidlene kan fordeles individuelt etter bruk av verkene.

Privatkopieringsvederlaget

Rettighetshaverne får kompensasjon for privat kopiering av radio, tv og podkast, etter årlige tildelinger over statsbudsjettet. NJ lyser midlene ut og de tildeles individuelt etter søknad. 2 millioner kroner ble i 2022 utbetalt til 311 rettighetshavere, og det er satt av 10 prosent av tildelt beløp til ikke-identifiserte rettighetshavere. Utbetalt beløp varierer fra 1 500 til 15 000.

Stipendtildelinger

Stipender anses ikke for å være individuell fordeling, men er individuell tildeling.

Det lyses årlig ut reisestipend som rettighetshavere på Kopinor-området kan søke på. Stipendbeløpet var på 20 000 kroner i 2022 og det ble lyst ut reisestipender for 1,7 millioner kroner. 1,5 millioner er regnskapsført. Det ble tilbakeført ubenyttede midler for snaut 0,4 millioner kroner for året 2022 og tidligere år.

Konferansestipender har som formål å gi flere kompetansehevende tiltak i form av deltakelse på journalistfaglige konferanser i regi av NJ og andre arrangører. Det ble delt ut konferansestipend for vel 1 million kroner i 2022. Størrelsen på konferansestipendene varierer, og i snitt fikk hver mottaker av konferansestipend omkring 4 225 kroner.

I tillegg til dette ble det utdelt egne konferansestipender til frilansere.

Også priser i form av penger, som utdeles både sentralt og regionalt, er midler som kommer individuelt til gode.

Ivaretagelse av politiske og juridiske interesser

NJ arbeider for å ivareta opphavernes materielle og ideelle rettigheter gjennom politisk arbeid, via vederlagsorganisasjonene, ved forhandlinger om tariffavtaler, stoffutvekslingsavtaler, arbeid for frilanseres rettigheter og ikke minst gjennom individuell rådgivning og juridisk bistand ved f.eks. stofftyveri, salg av rettigheter eller brudd på de ideelle rettighetene. NJ har p.t. seks jurister/advokater som kan bistå med individuelle og kollektive opphavsrettigheter for både medlemmer og ikke-medlemmer. Arbeid for gode økonomiske og ideelle rammebetingelser for opphaverne på området er også vesentlig. NJs sekretariat bistår videre for å sikre gode kompetansehevende tiltak i form av journalistfaglige arrangementer som er åpne for alle rettighetshavere.

Utdanningsmessige ytelser

Utdanningsmessige ytelser til rettighetshaverne individuelt og som gruppe gis på ulike måter. Institutt for Journalistikk driver kurs- og kompetansetilbud for redaksjonelle medarbeidere og frilansere og disse tilbys til rimelig kostnad fordi vederlagsmidler bidrar til driften. Bidrag til driften av Pressens hus som en fellesarena for bransjen, samt journalistfaglige debattmøter, seminarer og konferanser i regi av NJs egne organer, eller i regi av andre organisasjoner, er ytterligere kompetansehevende tiltak.

Det gis individuelt fordelte stipender til målrettede mottakergrupper, egne kurstilbud for frilansere, arbeidsledige og andre grupper av rettighetshavere som midlene særskilt kan tilhøre.

Forskning og utredninger knyttet til bransjens virke og rammebetingelser danner grunnlag for videre kompetanseheving.

Kulturelle ytelser

Ytelser som faller inn under kulturelle formål til rettighetshavere individuelt og som gruppe, er juridisk bistand og rådgivning på opphavsrettsfeltet, forvaltning av presseetikken gjennom Norsk Presseforbund og Pressens Faglige Utvalg, utgivelse av Journalisten, generelt opphavsrettsarbeid, medierettsarbeid, og arbeidsmiljøarbeid.

Del 2

Vederlagsregnskapet 2022

	<u>2022</u>
INNETEKTER	
<u>Tilskudd</u>	
Vederlagsinntekter	
Kopivederlagsinntekter Kopinor	13 575 340
Vederlaginntekter fra Norwaco	4 916 151
Vederlag fra Klareringstjenesten/MBL	147 481
Privatkopieringsvederlag Norwaco	2 536 178
Kulturarvvederlag Norwaco	404 781
Sum vederlagsinntekter	21 579 931
Andre tilskudd	
Tilskudd til delfinansiering av kontingent NP	900 000
Sum andre tilskudd	900 000
Sum tilskudd	22 479 931
Netto finansinntekter	-313 456
SUM INNETEKTER	22 166 475
KOSTNADER	
<u>Tilskudd, bevilgninger mv til oppfyllelse av vederlagsfondets formål</u>	
Bevilget til lokallag og NJ Frilans	1 719 274
Bevilget til Journalisten	2 082 000
Kontingent til Norsk Presseforbund	2 046 412
Tilskudd til Institutt for Journalistikk	3 120 000
Tilskudd til journalistfaglige konferanser	2 080 293
Reisestøtte for deltakelse på journalistfaglige konferanser	1 025 258
NJs reisestipend	1 470 744
Privatkopieringsvederlag utbetalt til rettighetshaverne	1 987 625
Tilskudd til Fri-STUP	437 835
Journalistpriser og stipend	136 253
Pressens hus	469 594
Diverse tilskudd	320 000
Sum tilskudd, bevilgninger mv til oppfyllelse av formålet	16 895 288

Kostnader til aktiviteter som oppfyller formålet**Bistand rettighetshavere**

Opphavsrettsarbeid	1 520 346
Medierettsarbeid	915 758
Bistand konferanser og lag	999 139
Kurs og reisestøtte for frilansere	549 966
Kurs for arbeidsledige	6 900
Kurs for rettighetshavere av kulturarvvederlag / NRK-arkiv vederlag	284 651
Annonser, rapporter mv reisestipend	168 230
Sum bistand rettighetshavere	4 444 991

Vederlagsaktiviteter i NJ

Arendalsuka	48 139
Temakonferanser	114 003
Arbeidsmiljøarbeid	195 033
Mediepolitisk arbeid	116 517
Forskning og utredning	101 057
NJ student	16 207
Sum vederlagsaktiviteter i NJ	590 957

Sum kostnader til aktiviteter som oppfyller formålet **5 035 947**

Sum kostnader til vederlagsfondets formål **21 931 236**

ADMINISTRASJONSKOSTNADER 3 110 180

SUM KOSTNADER 25 041 416

ÅRETS AKTIVITETSRESULTAT **-2 874 941**

Årets aktivitetsresultat splittes i:

Ubrukt kulturarvvederlag	59 413
Ubrukt privatkopieringsvederlag	294 936
Reduksjon i vederlagsfondets kapital	-3 229 290
Sum	-2 874 941

Balanseregnskap vederlag 2022

	<u>2022</u>	<u>2021</u>
EIENDLER		
Investering Pressens hus	415 666	543 562
Verdipapirer	21 478 688	29 903 526
Bank særinnskudd (herav bundet 88 090)	7 059 695	1 381 902
Sum plassering Vederlagsfondet	28 954 049	31 828 990
FORMÅLSKAPITAL MED LOVPÅLAGTE RESTRIKSJONER		
Vederlagsfondets kapital	24 440 071	27 669 357
Vederlagsfondet, ubrukt privatkopivederlag	1 795 867	1 500 932
Vederlagsfondet, ubrukt kulturarvvederlag	2 718 111	2 658 701
Sum formålskapital med lovpålagte restriksjoner	28 954 049	31 828 990

Kontantstrømoppstilling vederlag 2022

Aktivitetsresultat	-2 874 941
Poster i aktivitetsregnskapet som ikke har dir. likviditetseffekt	
+ avskrivninger, fordelt investeringer kostnader Pressens Hus	127 896
+/- nedskrivning av plasseringer og reinvesteringer av renter	424 838
Sum poster i aktivitetsregnskapet som ikke har direkte likviditetseffekt	552 734
Investeringer, avhendelser og finansiering	
+/- netto investeringer/avhendelse i langsiktige og kortsiktige plasseringer som ikke vurderes til virkelig verdi	8 000 000
Sum investeringer, avhendelser og finansiering	8 000 000
= Sum likviditetsendring gjennom året	5 677 793
+ Likviditetsbeholdning 1.1	1 381 902
= Likviditetsbeholdning 31.12	7 059 695
Bundne bankinnskudd utgjør:	88 090
Likviditetsbeholdningen består av bankinnskudd	

Utvalgte detaljer fra vederlagsregnskapet

Journalistfaglige konferanser

Både NJs egne konferanser og eksterne.

	Arrange- mentstøtte	Tema- støtte	Tilbakeført ubenyttet støtte	Reisestøtte	Lønns- refusjon (kostnad)	Revisjons- honorar	Sum
Hautstormen	300 000	0	0	212 464	0	0	512 464
Hell	267 500	0	0	0	0	24 375	291 875
Landsseminar for frilansere	200 000	0	-2 670	0	25 000	0	222 330
Nordiske Mediedager	0	0	0	35 000	0	0	35 000
Pressefotografenes klubb	150 000	0	0	0	0	0	150 000
Presseveteranene	40 000	0	0	0	0	0	40 000
SKUP	190 000	0	0	177 427	0	0	367 427
Hustri	0	0	0	3 312	0	0	3 312
Svarte Natta	300 000	2 145	0	284 093	38 943	0	625 181
Barents Press	0	0	0	40 000	0	0	40 000
Data SKUP	60 000	0	0	45 485	0	0	105 485
Radiodager	80 000	0	0	61 248	0	0	141 248
Fortellingens kraft	120 000	0	0	166 229	0	0	286 229
Norsk Tidsskriftforening	100 000	0	0	0	0	0	100 000
Fagpressen / PUFF							
konferansen	95 000	0	0	0	0	0	95 000
Trondheim							
dokumentarfestival	90 000	0	0	0	0	0	90 000
Totalt	1 992 500	2 145	-2 670	1 025 258	63 943	24 375	3 105 551

Konferansestipend

Stipender lyses ut i forkant av de forskjellige konferansene.

Gjennomsnittlig stipendbeløp pr mottaker var omkring 4 225 kroner.

Konferansestipend 2022		
	Ant stipend	Sum
Data-SKUP	9	45 485
Fortellingens Kraft	45	181 229
Nordiske Mediedager	8	40 000
Radiodager	11	61 248
SKUP	35	178 453
Trondheim Dokumentarfestival	9	51 231
Hautstormen	68	212 015
Hustri	1	3 312
Svarte Natta	65	287 991
Totalt	251	1 060 964

NJs regionale aktiviteter

Arrangement for alle rettighetshavere, i regi av lokallag, inkl. vederlagsaktiviteter i regi av NJ Frilans.

	Kveldsmøte	Dagssamling	Flerdags-samling	Journalist-priser	Fotokon-kurranser	Andre prosjekt-kostnader	Sum
Agder	15 253	0	200 000	10 000	10 000	0	235 253
Akershus	52 024	0	68 887	10 000	10 000	0	140 911
Bergen	28 958	70 000	0	10 000	10 000	0	118 958
Buskerud	0	0	33 083	8 913	8 558	0	50 553
Frilans	0	9 889	0	22 820	0	122 316	155 025
Haugesund	47 205	0	48 760	10 000	10 000	0	115 965
Innlandet	2 820	0	0	10 000	10 000	0	22 820
Møre og Romsdal	10 000	0	0	0	0	0	10 000
Oslo	69 779	0	0	0	0	0	69 779
Sogn og Fjordane	4 000	60 000	0	10 000	10 000	0	84 000
Stavanger	9 671	90 000	0	10 000	10 000	0	119 671
Telemark	38 530	25 395	1 748	10 000	10 000	0	85 673
Nord	3 479	0	311 342	19 023	19 500	0	353 344
Trøndelag	12 805	0	0	0	0	0	12 805
Vestfold	1 152	19 330	91 407	10 000	10 000	0	131 889
Østfold	12 627	0	0	0	0	0	12 627
	308 304	274 614	755 228	140 756	118 058	122 316	1 719 274

Bistand

NJs sekretariat yter direkte bistand på disse områdene, individuelt og på gruppenivå, til medlemmer og ikke-medlemmer.

Bistand 2022	
Opphavsrettsarbeid	1 520 346
Medierettsarbeid	915 758
Arrangementsbistand	950 856
Totalt	3 386 960

Annen journalistfaglig virksomhet

Journalistfaglig virksomhet 2022	
Tilskudd Fri-STUP	258 335
Kurs for frilansere på IJ	152 747
Kurs for arbeidsledige på IJ	6 900
Presseveteranene	70 000
Senter for undersøkende journalistikk SUJO	250 000
Møtekostnader	15 167
Kontingenter	1 000
Sum	754 149

Del 3 – vedlegg

Erklæring om interessekonflikter og godtgjørelser i 2022 – legges inn når de er avgitt

Del 4 – vedlegg

Prinsippene – legges inn når de er vedtatt i landsmøtet

Del 5 – vedlegg

Rapport over forvaltningen 2017 – 2021 – legges inn etter godkjenning